

PROIECT

**privind exercitarea atribuțiilor specifice funcției de procuror șef
al Direcției Naționale Anticorupție**

Procuror Andrei Bodean

August 2018

1. Direcția Națională Anticorupție. Scurt istoric. Prezentare generală

Direcția Națională Anticorupție a fost înființată prin OUG nr.43/2002, inițial ca structură distinctă de parchet - *Parchetul Național Anticorupție*, iar în anul 2005 a fost reorganizată ca structură funcțională în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Odată cu aderarea la Uniunea Europeană, statul roman a oferit un răspuns credibil privind fenomenul corupției prin înființarea unei structuri specializate în combaterea corupției la nivel înalt - Direcția Națională Anticorupție, formată din procurori, ofițeri de poliție și specialiști, ceea ce la momentul înființării a constituit un element de noutate în sistemul instituțiilor judiciare din România.

Conform prevederilor OUG nr.43/2002, Direcția Națională Anticorupție are sediul în municipiul București și își exercită atribuțiile pe întregul teritoriu al României prin procurori specializați în combaterea corupției, fiind condusă de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, prin intermediul procurorului șef al acestei direcții.

Direcția, independentă în raport cu instanțele judecătorești și cu parchetele de pe lângă acestea, precum și în relațiile cu celelalte autorități publice, are o structură centrală și o structură teritorială.

Potrivit dispozițiilor art.4 alin.2 din Ordinul nr.1643/C/15.05.2015, la nivel central, Direcția este organizată în secții (de combatere a corupției și de combatere a infracțiunilor asimilate infracțiunilor de corupție), servicii, birouri și alte compartimente .

La nivel teritorial, Direcția are organizate 14 servicii, înființate corespunzător curților de apel (cu excepția Curții de Apel București), unul dintre aceste servicii incluzând și un birou.

Direcția este condusă de un procuror șef, ale cărui principale atribuții, potrivit Regulmentului de ordine interioară al Direcției Naționale Anticorupție aprobat prin Ordinul ministrului Justiției nr.1643/C/15.05.2015¹ sunt:

- conduce și coordonează întreaga activitate a Direcției Naționale Anticorupție, luând măsuri pentru buna organizare și funcționare a acesteia;

¹

Publicat în Monitorul Oficial nr.350 din 21 mai 2015

- urmărește repartizarea cauzelor sau, după caz, repartizează cauze, în raport cu criterii obiective, precum: specializarea și pregătirea procurorului, volumul de activitate, complexitatea și operativitatea soluționării cauzelor, conflictele de interese sau incompatibilitățile în exercitarea funcției;
- ia măsuri pentru respectarea programului de activitate și folosirea eficientă a timpului afectat acestuia de către întregul personal al Direcției Naționale Anticorupție, pentru îndeplinirea la timp și în condiții de calitate a lucrărilor și pentru stabilirea unor raporturi de serviciu care să asigure realizarea corespunzătoare a atribuțiilor;
- convoacă și prezidează Adunarea generală a procurorilor din cadrul Direcției Naționale Anticorupție;
- convoacă colegiul de conducere și prezidează sesiunile acestuia;
- înființează și desființează secțiile Direcției Naționale Anticorupție, cu avizul Consiliului Superior al Magistraturii, și dispune cu privire la înființarea și desființarea serviciilor și birourilor teritoriale, a serviciilor, birourilor și a altor compartimente de activitate de la nivel central;
- numește și revocă procurorii Direcției Naționale Anticorupție, cu avizul Consiliului Superior al Magistraturii, în condițiile legii;
- propune Consiliului Superior al Magistraturii numirea sau revocarea procurorilor din funcțiile de conducere ale Direcției Naționale Anticorupție, potrivit legii;
- propune procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție delegarea procurorilor la Direcția Națională Anticorupție;
- numește și revocă ofițerii și agenții de poliție judiciară ai Direcției Naționale Anticorupție, potrivit legii;
- numește, cu avizul ministerelor de resort, specialiști cu înaltă calificare în domeniul economic, financiar, bancar, vamal, informatic, precum și în alte domenii;
- numește personalul de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor, personalul auxiliar de specialitate, personalul conex și personalul economic și

administrativ, respectiv funcționarii publici și personalul contractual, inclusiv consilierul pentru afaceri europene din cadrul Direcției Naționale Anticorupție;

- repartizează procurorii și celelalte categorii de personal din cadrul Direcției Naționale Anticorupție pe secții, servicii, birouri și alte compartimente de activitate;*
- asigură și verifică modul de respectare a dispozițiilor legale, a ordinelor și a regulamentelor de către întregul personal;*
- numește și eliberează din funcție, prin ordin, consilierii procurorului șef al Direcției Naționale Anticorupție;*
- exercită controlul asupra activității procurorilor și a întregului personal din subordine, direct sau prin procurori anume desemnați;*

Cu privire la aceste atribuții, trebuie precizat că în urma modificării Legii nr.304/2004, înființarea și desființarea serviciilor și birourilor din cadrul Direcției, precum și revocarea din funcție a procurorilor, se fac în temeiul unui aviz conform al Secției pentru Procurori din cadrul CSM, în timp ce numirea procurorilor în cadrul Direcției se face prin ordin al procurorului șef, la propunerea secției.

Structura de personal a Direcției este aprobată prin Hotărâre de Guvern și cuprinde:

- 195 de posturi de procurori, din care aproximativ 100 efectuează urmărire penală în cauzele de competența Direcției;
- 260 de posturi de ofițeri și agenți de poliție judiciară;
- 65 de posturi de specialiști antifraudă;
- 25 de posturi de specialiști antifraudă;
- 109 de posturi de personal auxiliar de specialitate;
- 44 de posturi de personal conex;
- 89 de posturi de personal economic și administrativ.

Schema de personal a Direcției a fost suplimentată succesiv ca urmare a creșterii constante a volumului de activitate al direcției în ultimii 4 ani și a modificării competențelor².

² De exemplu, modificări ale competențelor privind procedura în cameră preliminară privind punerea în executare a mandatului de supraveghere tehnică

Niciuna din categoriile profesionale menționate anterior nu cunoaște un grad de ocupare de 100%.

În vederea recuperării eficiente a pagubelor produse prin comiterea de infracțiuni și folosirea instituției confiscării extinse a fost operaționalizat Compartimentul de investigații financiare a cărui activitate vizează în special efectuarea investigațiilor financiare în cauzele complexe. În cadrul structurii centrale activează în acest moment 5 ofițeri de poliție specializați în investigații financiare, coordonați de un procuror șef secție, însă la serviciile teritoriale este desemnat doar câte un ofițer cu atribuții în identificarea și sechestrarea bunurilor, fiind necesară reorganizarea schemei de personal în funcție de nevoile concrete.

2. Vulnerabilități și disfuncții identificate

Situația posturilor vacante

Astfel cum am arătat anterior, niciuna din categoriile de personal din structura Direcției nu cunoaște un grad de ocupare de 100%, împrejurare de natură să afecteze negativ activitatea fiecăreia dintre aceste categorii.

Situația este cu atât mai evidentă în cazul funcțiilor de conducere, atât de la nivel central, cât și de la nivel teritorial, unde există foarte multe posturi vacante, deși majoritatea este ocupată prin delegare.

Această stare de fapt este natură să producă efecte negative asupra activității structurilor cu funcții de conducere vacante, prin imposibilitatea asigurării unui management coerent și unitar pe durate medii și lungi de timp.

Vacanța unor posturi de execuție produce efecte negative îndeosebi la nivelul serviciilor teritoriale unde numărul procurorilor este oricum relativ redus, iar neocuparea unui post atrage supraîncărcarea procurorilor aflați în activitate, cu efecte negative asupra eficienței și randamentului acestora, în special în ceea ce privește ritmicitatea activității de urmărire penală.

Situația achitărilor

Una dintre vulnerabilitățile Direcției este reprezentată de numărul în creștere al soluțiilor de achitare dispuse de instanțe.

Numărul achitărilor a crescut în anul 2017, depășind cu puțin procentul de 10%, deși în anii anteriori s-a situat sub acest prag.

În 2017 au fost achitate 92 de persoane pe alte temeuri decât dezincriminarea, iar 29 de inculpați au fost achitați ca efect al deciziei Curții Constituționale privind abuzul în serviciu.

A scăzut cu 9% numărul persoanelor achitate față de anul 2016.

Este necesară continuarea îmbunătățirii standardelor de calitate ale investigațiilor noastre. Deși procentul de achitare este sub media europeană se impune analizarea tuturor soluțiilor de achitare pentru a se stabili dacă motivele achitării sunt sau nu imputabile procurorilor.

Scăderea capacității de a pune în executare mandatele de supraveghere tehnică

Ca efect al Deciziei Curții Constituționale nr.51/2016, capacitatea Direcției de a pune în aplicare mandate care privesc supravegherea video, audio sau prin fotografiere a scăzut simțitor.

Practic, întreg acest volum de activitate a fost mutat asupra Serviciul Tehnic din cadrul DNA care nu poate răspunde, în mod eficient și în timp util, tuturor solicitărilor, supraaglomerarea personalului acestuia având efecte negative asupra activității de urmărire penală.

Mai mult, în lipsa personalului calificat în acest scop și a mijloacelor tehnice necesare, după publicarea deciziei menționate, Direcția nu a mai avut posibilitatea reală de a efectua activități de supraveghere operativă, uneori cu efecte negative pentru activitatea de urmărire penală, procurorul de caz fiind lipsit de datele ce puteau fi obținute pe această cale.

Infrastructura tehnică a serviciilor teritoriale

Astfel, unele servicii teritoriale nu beneficiază de acces la baza de date ECRIS, ceea ce îngreunează considerabil în special activitatea procurorilor de judiciar și a grefierilor.

Cu titlu de exemplu, Serviciul Teritorial Constanța din cadrul Direcției Naționale Anticorupție a obținut acces la baza amintită de date abia în luna iulie a anului 2018. Anterior acestui moment, comunicarea datelor privind desfășurarea proceselor penale nu se realiza în

format electronic, chiar și în cazurile în care termenele procedurale pentru efectuarea unor activități erau foarte scurte de 24 ore sau 48 ore.

În același timp însă, Parchetul de pe lângă Tribunalul Constanța are acces la baza de date ECRIS încă din anul 2013.

O altă vulnerabilitate este generată de modul de punere în aplicare a mandatelor de supraveghere tehnică de către serviciile teritoriale.

Serviciile teritoriale din cadrul Direcției nu au posibilitatea tehnică de a pune în aplicare mandatele emise de judecătorii de drepturi și libertăți, în mod direct în cauzele pe care le instrumentează, această activitate realizându-se prin intermediul Serviciului Tehnic din cadrul Structurii centrale, care efectuează această activitate pentru toate serviciile teritoriale.

Această situație împiedică de cele mai multe ori folosirea eficientă și în timp util a metodelor de supraveghere tehnică, suporturile conținând datele obținute prin utilizarea acestor procedee probatorii fiind transmise de Serviciul Tehnic serviciilor teritoriale cu inerente întârzieri, generate de distanța geografică dintre ele.

În același mod se pune problema și în cazul perchezițiilor informatice.

Deși recent câteva servicii teritoriale au fost dotate cu mijloace tehnice care să permită extragerea și analiza datelor obținute cu ocazia perchezițiilor informatice, iar câte un ofițer de poliție din cadrul acestora a fost instruit pentru a putea efectua această activitate, celelalte servicii teritoriale ale DNA pot efectua percheziții informatice numai la sediul Structurii Centrale a DNA.

În aceste condiții, reprezentanții serviciului teritorial care intenționează să efectueze percheziția sunt obligați să se deplaseze la sediul Structurii Centrale a DNA, împreună cu suspectul sau inculpatul, eventual și apărătorii acestuia, transportând totodată și sistemele informatice care vor fi percheziționate.

Lipsa mijloacelor tehnice și a calificării personalului din cadrul serviciilor teritoriale pentru a efectua perchezițiile informatice provoacă în acest fel disfuncții atât în activitatea serviciilor teritoriale cât și în activitatea Serviciului Specialiști din cadrul structurii centrale, în permanență supraîncărcat, traduse atât în întârzieri serioase în soluționarea cauzelor care presupun percheziții informatice, cât și în cheltuieli judiciare generate în principal de transport, care pot fi evitate.

Încărcătura peste medie a procurorilor din cadrul Direcției

O altă cauză a disfuncțiilor în activitatea Direcției o constituie numărul mare de dosare aflate în lucru la fiecare dintre procurorii care efectuează urmărirea penală, fiind frecvente cazurile în care un procuror are de soluționat în același timp peste 50 de dosare.

Astfel, conform ultimului raport de activitate al Direcției, în anul 2017, cei (în medie) 107 procurori care au efectuat urmărire penală, au avut de soluționat 11.234 cauze. Dintre acestea au fost soluționate 3893 de dosare, fiind cel mai mare număr de dosare soluționate într-un an de la înființarea instituției. Au rămas nesoluționate peste 6000 de cauze, ceea ce înseamnă că nu se pot soluționa, cu resursele actuale, toate cauzele care sunt înregistrate într-un an.

Încărcătura mare a fiecărui procuror generează întârzieri inerente în efectuarea urmăririi penale și implicit în soluționarea cauzelor. În acest context, lipsa ritmicității în activitate poate conduce nu doar la mărirea stocului de dosare aflate în lucru ci și la alte efecte negative grave, cum ar fi imposibilitatea luării unor măsuri preventive sau asigurătorii, administrării unor probe sau aplicării unor procedee probatorii etc.

În același timp, încărcătura mare afectează și activitatea procurorilor de judiciar.

Conform aceluiași raport de activitate, activitatea judiciară a Direcției Naționale Anticorupție a fost desfășurată, în medie, de 42 procurori (din care 26 procurori de la Secția judiciară penală, 1 procuror de la Serviciul pentru efectuarea urmăririi penale în cauze privind infracțiunile de corupție săvârșite de militari și circa 15 din cadrul structurilor teritoriale) au participat în ședințele de judecată la 14.052 cauze, din care la nivelul structurii centrale, procurorii au participat în 5.946 cauze, iar la nivelul structurii teritoriale a Direcției în 8.106.

De asemenea, au fost verificate, în vederea exercitării căilor de atac, un număr de 2.633 de hotărâri, fiind declarate 253 apeluri și 475 contestații.

Disfuncții în activitatea Direcției pot fi provocate și de **existența unor dosare vechi**, cu atât mai mult cu cât acestea sunt de regulă și cauze complexe care presupun un volum mare de lucru și, în consecință, un timp mai mare de soluționare.

Această potențială cauză perturbatoare a activității trebuie coroborată cu volumul mare de activitate al procurorilor care efectuează urmărirea penală dar și cu celelalte cauze care

determină întârzieri în soluționarea dosarelor (durata necesară efectuării rapoartelor de expertiză, audierea unui număr mare de persoane, atitudinea procesuală a părților, timpul necesar studierii unui volum mare de înscrisuri etc)

Cazuri punctuale de încălcare a deontologiei profesionale

Au existat situații ce țin de respectarea legii și a codului deontologic, în interiorul instituției și este importantă raportarea la aceste probleme prin dispunerea măsurilor prevăzute de lege. Este necesară efectuarea unor analize privind situații de risc referitoare la lipsa de integritate sau încălcare a deontologiei profesionale și dispunerea și a unor reguli interne, mai stricte.

Campaniile anti justiție și știrile false

În ultimul an, dezbaterile în spațiul public privind justiția și activitatea instituțiilor judiciare au fost mai intense și mai ample. Uneori, activitatea Direcției a fost obiectul unor critici, atât din partea unor persoane care au deținut/dețin funcții în instituții publice, cât și din partea unor jurnaliști sau persoane private.

Critica magistraților, de altfel perfect admisibilă în orice societate democratică, trebuie însă să se bazeze pe elemente de fapt obiective și să nu constituie prilej de formulare a unor acuzații neadevărate sau imposibil de dovedit.

Campaniile care se bazează pe acuzații nerezale au fost mai frecvente în ultima perioadă, și fiind suprapuse uneori peste prezentarea unor situații de încălcare a deontologiei la care am făcut referire mai sus, au contribuit și ele la vulnerabilizarea Direcției.

3. Soluții propuse pentru prevenirea și înlăturarea deficiențelor identificate

În ceea ce privește situația posturilor de execuție vacante, se impune demararea procedurilor prevăzute de lege pentru ocuparea acestora.

Cu toate acestea, este de așteptat ca ocuparea posturilor vacante să devină din ce în ce mai dificil de realizat, ca urmare a diminuării bazei de selecție prin modificările legislative recente vizând ridicarea limitei vechimii minime în magistratură și impunerea gradului profesional minim de parchet de pe lângă tribunal.

Totodată, este de așteptat ca aceleași modificări să genereze un număr mai mare de eliberări din funcții prin pensionare, în rândul procurorilor care ar fi putut fi încadrați în DNA.

Concomitent cu demararea procedurilor pentru ocuparea posturilor vacante (atât de execuție cât și de conducere) mi propun încurajarea unei comunicări directe și deschise între procurorii cu funcții de conducere și cei cu funcții de execuție, acordarea atenției problemelor cu care se confruntă procurorii cu funcții de execuție și încercarea rezolvării acestora, precum și eliminarea tensiunilor din cadrul comunității profesionale atunci când ele apar.

În ceea ce privește creșterea numărului de achitări, apreciez că luarea oricărei măsuri trebuie precedată de analiza cauzelor acestei situații, analiză care ar trebui efectuată atât la nivelul fiecărei structuri operative, cât și la nivel central, în ședințe comune.

Un pas important în scăderea numărului achitărilor definitive îl reprezintă creșterea standardelor profesionale de calitate.

Astfel, scăderea numărului de achitări poate fi determinată de creșterea atenției acordate de procurorii cu funcție de conducere calității activității de urmărire penală pe care se întemeiază soluțiile de trimitere în judecată, respectării de către procurorii de caz a dispozițiilor procedurale în cursul urmăririi penale (îndeosebi în ceea ce privește respectarea drepturilor procesuale ale părților și administrarea probelor), dar mai ales asupra legalității și temeiniciei rechizitoriilor.

Verificarea riguroasă a acestor aspecte de către procurorii cu funcție de conducere, analiza respectării standardului de probațiune, evitarea unor soluții de trimitere în judecată în cazul unor situații de fapt ambigue, prin aplicarea fără rezerve a principiului *in dubio pro reo*, dublate de asigurarea cunoașterii practicii relevante a ÎCCJ, CEDO și CJUE sunt toate acțiuni care, întreprinse coerent și unitar, de către procurorii cu funcții de conducere, sunt de natură să conducă la scăderea numărului de achitări definitive.

Este în aceeași măsură adevărat că natura infracțiunilor investigate de DNA și complexitatea deosebită a cauzelor, peste care se suprapun efectele unor modificări legislative

relativ recente ori ale deciziilor Curții Constituționale, predispun Direcția unui număr mare de achitări față de celelalte structuri ale Ministerului Public.

Creșterea capacității DNA de a pune în aplicare mandatele de supraveghere tehnică emise de judecătorii de drepturi și libertăți nu constituie un obiectiv care să poată fi atins în absența reorganizării resurselor (cel puțin a celor umane) și alocării unor noi resurse în acest scop.

De asemenea, **crearea unor structuri proprii noi** care să preia sarcini precum supravegherea operativă, investigații, monitorizarea în timp real a interceptărilor efectuate în baza mandatelor de supraveghere tehnică, apare ca absolut necesară în vederea eficientizării activității Direcției, după publicarea în Monitorul Oficial a Deciziei nr.51/2016.

Înființarea unor asemenea structuri presupune însă alocarea unor resurse umane și financiare deosebite, fiind greu de realizat fără o voință comună în acest scop din partea Direcției și a executivului.

Concomitent, în vederea eliminării unor disfuncții din activitatea Direcției, se impune și luarea unor măsuri pentru îmbunătățirea infrastructurii serviciilor teritoriale.

Astfel cum am arătat mai sus, se impune asigurarea unui acces optim al acestora la baza de date ECRIS care să permită consultarea acestora de către procurori fără a se deplasa la sediul instanțelor ori fără a solicita comunicarea de înregistrări.

Totodată, pentru punerea în aplicare cât mai eficientă a mandatelor de supraveghere tehnică de către serviciile teritoriale, pentru eliminarea timpilor morți dintre momentul obținerii informației pe calea supravegherii tehnice și cel al livrării ei procurorului din cadrul serviciului teritorial dar și pentru a evita supraaglomerarea Serviciului Tehnic din cadrul structurii centrale, se impune dotarea serviciilor teritoriale cu mijloace tehnice care să permită efectuarea de către acestea a supravegherii tehnice.

În același sens, **dotarea tehnică a serviciilor teritoriale și calificarea ofițerilor de poliție judiciare din cadrul acestora** pentru efectuarea perchezițiilor informatice constituie pași necesari pentru eficientizarea activității de urmărire penală în cauzele care presupun asemenea procedee probatorii, degrevarea Biroului Specialiști dar și evitarea unor cheltuieli inutile.

Volumul mare de activitate al procurorilor din cadrul Direcției este o problemă deosebită care reclamă măsuri urgente deoarece riscă să genereze disfuncții serioase în activitate, prin creșterea stocului de dosare, îndeosebi a celor cu o vechime mare.

Generată în special de competența materială a DNA și de complexitatea cauzei, problema numărului mare de dosare poate fi rezolvată prin implicarea procurorilor cu funcții de conducere în corecta și eficienta repartizare a dosarelor la procurori.

Subsecvent acestui prim pas, procurorii cu funcții de conducere trebuie să verifice, în structurile pe care le conduc, ritmicitatea activității de urmărire penală precum și demersurile întreprinse de fiecare procuror pentru soluționarea cauzelor și diminuarea stocurilor de dosare.

Organizarea periodică a unor ședințe de lucru de către procurorii cu funcție de conducere, cu participarea procurorilor din subordine, în cadrul cărora să fie realizată analiza operativității, cu impunerea unor termene clare dar și realiste, reprezintă de asemenea un mijloc eficient pentru soluționarea mai rapidă a cauzelor aflate în lucru.

În mod evident, organizarea activității în cauzele pe care le are spre soluționare reprezintă sarcina exclusivă a fiecărui procuror, însă procurorii cu funcții de conducere ar trebui să se asigure că nu există dosare rămase timp îndelungat în nelucrare și că procurorii din cadrul structurilor pe care le conduc efectuează în mod ritmic și operativ actele de urmărire penală, astfel încât durata de timp scursă de la momentul repartizării cauzei și până la soluționare să fie cât mai scurtă.

În cazul dosarelor vechi, se impune o atenție deosebită din partea conducerii Direcției. Astfel, chiar dacă potrivit ultimelor date statistice, anul acesta s-au soluționat de două ori mai multe cauze vechi față de anul trecut, această tendință trebuie menținută.

Această situație, generată de un cumul de factori (complexitatea cauzelor, încărcătura mare a procurorilor, lipsa de operativitate etc.), poate fi ameliorată prin efectuarea unor **controale operative periodice** care să releve cauzele nesoluționării dosarului, actele de urmărire penală efectuate și cele necesare în vederea soluționării, precum și termene, de asemenea deopotrivă clare și realiste, pentru desăvârșirea activității de urmărire penale.

În continuare, procurorii cu funcție de conducere urmează să verifice periodic dacă actele de urmărire penală necesare în vederea soluționării cauzelor, indicate de către procurorii de caz

ca urmare a controlului, precum și termenele stabilite în acest sens au fost efectuate și respectiv respectate.

Imaginea negativă creată Direcției de anumite situații de abatere de la normele de etică profesională a dăunat tuturor procurorilor din cadrul ei, care au fost asociați, de multe ori cu rea credință, prin generalizare, aceluiași acte izolate.

Pentru evitarea pe viitor a unor situații similare se impune în primul rând din momentul recrutării personalului.

Minime verificări prin solicitarea de relații de la unitățile de parchet la care aceștia funcționează cu privire la comportamentul profesional și extraprofesional al respectivilor procurori, sau de la Inspekția Judiciară ori alte instituții din sistemul judiciar pot contribui la stabilirea profilului acestora și la stabilirea îndeplinirii sau neîndeplinirii condițiilor pentru a fi numiți în cadrul Direcției.

Ulterior, procurorii cu funcții de conducere trebuie să acorde atenție menținerii nivelului de etică de către procurorii din structurile pe care le conduc pentru a preveni producerea unor evenimente regretabile, cu efecte pentru imaginea întregii direcții, iar în situația în care încălcările deontologiei se produc, să poată fi luate măsuri prompte și eficiente care să restabilească încrederea publicului în instituție și în capacitatea acestuia de a elimina asemenea comportamente nedorite.

În ceea ce privește campaniile negative de presă la adresa Direcției, singurul mod eficient și democratic de a se răspunde este comunicarea publică promptă și transparentizarea (în limitele legii, protecției vieții private și oportunității în raport de specificul fazei de urmărire penală) a activității instituției.

Astfel cum a reținut Curtea EDO în jurisprudența sa, în ceea ce privește critica magistraților libertatea de expresie a presei cunoaște anumite limitări deoarece aceștia au nevoie, pentru a-și putea îndeplini în mod corespunzător atribuțiile, de încrederea opiniei publice, impunându-se protejarea lor de atacuri distructive, lipsite de fundament, însă, cu toate acestea, nu de puține ori, activitatea Direcției a făcut obiectul unor relatări, cel puțin aparent de rea credință din partea unor canale media.

Situația este cu atât mai acută în cazurile (deloc rare) în care campaniile de presă au ca obiect procese penale aflate în desfășurare, fie în faza de urmărire penală, fie în faza de judecată, iar presiunea generată de ele este susceptibilă să influențeze soarta procesului. De altfel, într-o asemenea situație³, Curtea EDO a constatat că nu a fost încălcat art.10 din Convenție care garantează libertatea de exprimare prin condamnarea ziaristului de către instanțele naționale pentru publicarea unui articol considerat capabil să influențeze soluția unei proceduri penale aflate în curs de desfășurare.

În fața acestei potențiale surse de vulnerabilități, nu se poate proceda altfel decât prin **poziții publice prompte**, ușor de înțeles pentru publicul larg, prin care să se explice activitatea supuse criticii presei, prin prezentarea comparativă a modului în care reprezentanții direcției au procedat, în raport de ceea ce în mod concret permite legea în situația respectivă.

În această privință trebuie să se țină seama și de împrejurarea că spre deosebire de alte categorii socio-profesionale magistrației au obligația de discreție, care îi împiedică să răspundă în mod direct și public acuzațiilor care le sunt aduse în asemenea manieră.

Din aceste motive se impune ca reacția instituțională publică să survină într-un moment cât mai apropiat față de momentul publicării atacurilor de presă și să permită publicului să ia cunoștință și de poziția Direcției față de evenimentul supus dezbaterii.

O asemenea comunicare ar contribui la clarificarea unor aspecte cu privire la care publicul are puține informații, ori puține șanse de a le înțelege, față de caracterul tehnic al urmăririi penale.

Rolul decisiv în această privință revine desigur profesioniștilor din cadrul Biroului de Presă a căror sarcină va fi aceea de a informa corect publicul, în cel mai scurt timp, în cazul în care imaginea instituției ar fi afectată de reflectarea, cu rea credință, în presă, a activității instituției.

³

Cauza Worm c.Austriei, hotărâre din 29.08.1997

4. Principalele obiective propuse pentru perioada exercitării funcției de procuror șef al Direcției Naționale Anticorupție

Reprezentând principalul instrument în combaterea mării corupții, Direcția va continua progresele înregistrate deja în prevenirea, descoperirea și investigarea faptelor de corupție, alocând resursele umane și materiale de care dispune exclusiv în acest scop, activitatea sa putând fi utilă pentru fundamentarea unor decizii și strategii privind reducerea corupției în România.

Nu trebuie uitat însă că Direcția nu își alege dosarele ci, dimpotrivă, potrivit regulilor privind competența, este obligată să investigheze toate faptele de corupție la nivel înalt cu privire la care este sesizată iar până acum s-a achitat de această sarcină.

Dimpotrivă, este în sarcina puterii legislative și a celei executive și nu a DNA să găsească pârgă și mecanisme de responsabilizare a instituțiilor cu atribuții de verificare și control care în multe situații au așteptat perioade nerezonabil de lungi pentru a sesiza Direcția de la care se așteaptă să soluționeze cauza într-un interval scurt de timp.

Esențial în opinia mea, pentru atingerea obiectivelor propuse, este ca Direcția să își păstreze flexibilitatea, dinamismul și capacitatea de adaptare la **provocările cu care se confruntă**. Dispunând de un număr relativ redus de procurori care efectuează urmărirea penală, mai ales prin raportare la volumul de activitate al fiecăruia dintre ei, aceștia trebuie să fie foarte bine pregătiți profesional, capabili de autoperfecționare permanentă pentru a putea face față diversității cazuisticii, apti fizic și psihic pentru eforturi susținute dar și pentru a-și desfășura activitatea în condiții de stres și presiune, capabili să comunice eficient și să lucreze în echipă.

Ceea ce ne va preocupa în viitor în activitatea de urmărire penală va fi nu îndeplinirea unei norme de dosare soluționate, ci stabilirea adevărului judiciar pe bază de probe legal administrate, trimiterea în judecată urmând să fie dispusă doar atunci când faptele penale sunt pe deplin dovedite.

Totodată, se va continua pe direcția stabilită de conducerea anterioară în ceea ce privește sporirea eforturilor în ceea ce privește recuperarea prejudiciilor, care, în ultimii ani, a devenit o preocupare constantă a procurorilor DNA.

Astfel, doar în anul 2017, procurorii DNA au dispus luarea de măsuri asigurătorii pentru repararea pagubelor produse prin săvârșirea infracțiunilor investigate asupra unor bunuri și sume de bani totalizând peste 200 milioane Euro.

De asemenea, prin hotărârile judecătorești rămase definitive în cauzele DNA, judecătorii au dispus confiscarea și recuperarea de produse infracționale în sumă de peste **159,5 milioane euro**. Acești bani trebuie să intre efectiv în bugetul de stat, revenind organelor fiscale sarcina de a executa cât mai rapid aceste hotărâri.

Așa cum spuneam, anul 2017 a fost unul dificil pentru DNA. Un an în care, din păcate, DNA s-a confruntat și **cu probleme ce țin de respectarea legii și a codului deontologic, în interiorul instituției.**

Politica toleranță zero pentru neprofesionalism sau lipsă de integritate va continua. Ne-am delimitat prin ceea ce am făcut de astfel de fapte, am schimbat anumite proceduri interne pentru a înlătura riscurile identificate, am efectuat controale și am dispus noi reguli interne, mai stricte. Ne preocupăm de modificarea procedurii de recrutare a procurorilor în DNA pentru a putea identifica și alte aspecte comportamentale nu doar profesionale.

Prioritățile Direcției în următorii trei ani vor fi:

- **Soluționarea cauzelor vechi;**
- **Investigarea infracțiunilor împotriva intereselor financiare ale UE, ale căror consecințe negative afectează nu doar contribuabilii europeni ci și prestigiul României și capacitatea țării de a-și îndeplini obligațiile asumate față de partenerii europeni;**
- **Investigarea infracțiunilor de competența Direcției comise de înalți funcționari publici ori de persoane cu expunere publică deosebită, justificată de împrejurarea că interesul public în investigarea unor asemenea fapte este maxim, fiind inacceptabil atât pentru contribuabili cât și pentru persoana vizată de investigație, ca o acuzație de corupție să planeze un interval prea lung de timp;**

- **Investigarea infracțiunilor de corupție, de competența Direcției, privind achizițiile publice**, care prin natura și efectele lor, legate de cheltuirea nelegală a fondurilor publice sunt de natură să afecteze întreaga societate, în condițiile în care cvasitotalitatea instituțiilor care deservește contribuabilii suferă de pe urma constrângerilor bugetare;
- **Investigarea infracțiunilor de corupție, de competența Direcției, din domeniul sănătății publice**, domeniu care este profund deficitar în România, în principal din cauza subfinanțării;
- **Recuperarea prejudiciilor;**
- **Creșterea standardelor de calitate în activitatea de urmărire penală și în susținerea cauzelor în instanță.**

Uzând de resursa umană, care reprezintă principalul ei punct forte, Direcția va urmări cu precădere creșterea calității activității de urmărire penală și a actelor prin care se pune capăt acestei faze, indiferent că sunt soluții de trimitere sau de netrimitere în judecată, chiar dacă aceasta va presupune, cel puțin în prima fază, diminuarea cantitativă a activității. Acest obiectiv urmează să fie atins printr-un control riguros, exercitat fără rabat de procurorii cu atribuții în acest sens, asupra actelor prin care se dispune asupra fazei de urmărire penală.

Sporirea rigurozității în ceea ce privește verificarea legalității și temeiniciei actelor de sesizare a instanței, pentru a se stabili inclusiv dacă în cursul procedurii judiciare au fost respectate drepturile procesuale ale părților, ori dacă soluția dată este în acord cu practica instanțelor naționale și europene, reprezintă o condiție și pentru scăderea în viitor a soluțiilor de achitare, identificate drept o vulnerabilitate actuală a Direcției.

Tot în scopul eficientizării activității de urmărire penală, vor fi continuate demersurile efectuate deja de conducerea anterioară a Direcției în sensul achiziției de echipamente și tehnică de ultimă generație: echipamente tehnice (camere video, reportofoane, accesorii etc), echipamente IT (calculatoare, laptopuri, servere, periferice, imprimante, consumabile etc), licențe și programe software, în special pentru a suplini vulnerabilitățile expuse anterior la nivelul serviciilor teritoriale ale Direcției.

În continuare, vor fi efectuate controale trimestriale având ca obiect situația dosarelor vechi, accentul urmând să se pună asupra actelor de urmărire penală efectuate pentru soluționarea acestora și pe necesitatea respectării termenelor autoimpuse de către procurorii de caz.

Reducerea numărului de dosare aflate în lucru la fiecare procuror se va realiza prin prioritizarea cauzelor în ceea ce privește urgența în efectuarea actelor de urmărire penală și impunerea unor termene concrete și realiste de soluționare dar și prin realocarea unor posturi către structurile cu deficit de personal ori prin preluarea dosarelor în condițiile art.22³ din OUG nr.43/2002.

De asemenea, în afara dosarelor vechi, o atenție deosebită va fi acordată și cauzelor reprezentând priorități pentru Direcție: cele având ca obiect fraudarea fondurilor europene, cele care vizează fraudarea procedurilor de achiziție publică sau cele constituite ca urmare a sesizărilor Curții de Conturi ori ale altor organe de control.

În cazul acestor dosare, vor fi efectuate controale operative și tematice pentru a se evita prelungirea nejustificată a cercetărilor și pentru a se asigura soluționarea cu celeritate a acestor cauze și luarea măsurilor necesare în vederea recuperării prejudiciilor provocate bugetului de stat sau bugetului general al UE.

În ceea ce privește activitatea judiciară, se impune în primul rând analiza obiectivă a soluțiilor definitive de achitare sau restituire, identificarea cauzelor care au condus la pronunțarea unor asemenea soluții și prelucrarea lor procurorilor din cadrul Direcției pentru evitarea pe viitor a unor situații similare.

În cazul serviciilor teritoriale, se impune remedierea problemei lipsei de continuitate a procurorului DNA în ședințele de judecată, generată de insuficiența personalului sau de supraaglomerarea acestuia care, în multe situații, obligă procurorii care efectuează urmărirea penală să participe și în ședințe.

În paralel cu ședințele de analiză a soluțiilor ținute la nivelul serviciilor teritoriale, vor fi organizate ședințe de analiză la nivel central, în cadrul cărora, pe lângă soluțiile pronunțate în cauzele proprii vor fi verificate și hotărârile serviciilor teritoriale, în special pentru a se verifica omisiunea unor motive de declarare a căilor legale de atac.

Comunicarea eficientă și directă între procurorii de judiciar și cei care efectuează urmărirea penală, reprezintă un alt obiectiv care ar putea îmbunătăți activitatea ambelor categorii.

În acest fel procurorii de judiciar și cei de urmărire penală ar cunoaște dificultățile cu care se confruntă fiecare categorie, în raport de specificul activității fiecăreia, dar și modul în care plusurile sau minusurile urmăririi penale afectează pozitiv sau respectiv negativ soluțiile obținute de procurorul de judiciar.

Un alt obiectiv important pe care mi-l propun este asigurarea unui program eficient de formare continuă internă pentru procurorii, ofițerii de poliție judiciară și grefierii din cadrul DNA.

Astfel, pe lângă formarea continuă obligatorie, Direcția va organiza colocvii de pregătire profesională, la sediul său central sau în alte locații, unde vor fi puse în discuție în special aspecte din practica judiciară proprie cu privire la care nu există o practică judiciară unitară ori care au ridicat probleme deosebite.

În cadrul acestor întâlniri vor fi încurajate atât dezbaterile problemelor de drept prestabilite dar și discutarea altor situații ivite în activitatea curentă a procurorilor, astfel încât ele să depășească punerea în discuție formală a unor prevederi legale și să constituie un ajutor real pentru personalul Direcției.

În același fel, va continua instruirea ofițerilor de poliție judiciară în legătură cu aspecte legate de utilizarea mijloacelor tehnice din dotare, efectuarea perchezițiilor informatice, analiza informațiilor, elemente de tactică criminalistică etc.

Totodată, se va asigura în continuare transmiterea centralizată către personal a jurisprudenței relevante a ÎCCJ, a deciziilor Curții Constituționale a României și a hotărârilor CEDO și CJUE care prezintă aplicabilitate în activitatea Direcției.

Menținerea legăturilor cu organisme europene și internaționale, stabilite deja în mandatele anterioare, va constitui un alt obiectiv al cărui scop va fi acela de a întări eficiența Direcției în combaterea corupției, prin schimburi de experiență dar și prin cooperare efectivă în cazurile de criminalitate transfrontalieră ori în cele în care produsul infracțiunilor de competența DNA este exportat peste granițe.

În concluzie,

Ocuparea funcției de procuror șef al Direcției Naționale Anticorupție reprezintă o provocare nu doar profesională, prin responsabilitatea deosebită pe care o implică, din perspectiva locului instituției în sistemul judiciar român dar și a rolului ei în progresele înregistrate de România în ultima perioadă.

În calitate de procuror șef, voi încerca ca prin atingerea obiectivelor descrise să îmbunătățesc activitatea și rezultatele Direcției, pentru ca aceasta să rămână un model de bune practici în regiune și să-și păstreze acest statut cu demnitate și profesionalism.

PROCUROR
ANDREI BODEAN

